

Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

Кикинда, Светосавска 57; тел: 0230/439-250, тел/факс: 0230/422-423; e-mail: vsssovki@vaspitacka.edu.rs;
www.vaspitacka.edu.rs

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ МАСТЕР РАДА

**КООРДИНАТОР ЗА
МАСТЕР СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ:
др Јелена Мићевић Карановић, проф.**

Упутство садржи 3 дела:

1. Извод из Правилника о мастер струковним студијама ВШССОВ у Кикинди
2. Списак наставника-ментора, предмета и васпитача-ментора
3. Извод из необјављеног уџбеника *Академско писање*, ауторки др Јелене Мићевић Карановић, др Ангеле Месарош Живков и мр Србиславе Павлов

1. Извод из Правилника о мастер струковним студијама ВШССОВ у Кикинди

(...)

5. ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД

5.1. Правила о мастер раду

Члан 39

Мастер рад је завршни испит мастер струковних студија и вреднује се са 20 ЕСПБ бодова на студијском програму Струковни мастер васпитач.

Студент може изабрати тему мастер рада из било ког предмета који је предвиђен мастер студијским програмом.

Мастер рад представља истраживачки рад студента у којем студент примењује стечена знања из области предшколског васпитања и образовања и методологије истраживања у васпитно-образовном раду. Мастер рад је пројекат у којем се решава практични проблем из области предшколског васпитања и образовања, који је прихваћен од стране високошколске установе у сарадњи са предшколском установом. Мастер рад се ради у предшколској установи са којом високошколска установа има закључен уговор.

Мастер рад се може пријавити најраније на почетку трећег семестра.

Услов за одбрану мастер рада су положени сви испити на студијском програму.

Предшколска установа именује васпитача-ментора.

Члан 40

Кандидат, након идентификовања проблема/пројекта у предшколској установи, и усаглашене теме мастер рада са наставником-ментором, подноси захтев Наставно стручном већу за одобрење израде мастер рада. Захтев се подноси преко Одсека за студентска питања који врши потребне провере података и испуњености услова од стране студента.

Наставно стручно веће одлучује о прихватању теме мастер рада и именује Комисију за одбрану мастер рада, на предлог предметног наставника-ментора.

Комисија за одбрану мастер рада састоји се од три члана: два члана (ментор и председник комисије) су наставници који учествују у настави на мастер студијама, а трећи члан је васпитач-ментор. Уколико у изради мастер рада учествује наставник-коментор, он учествује у раду комисије за одбрану мастер рада и председник је комисије.

Једном задата тема мастер рада истом кандидату се не може поновити.

Члан 41

У једној школској години наставник може преузети менторство на завршним мастер радовима у оквиру одобреног броја које одређује Наставно стручно веће почетком школске године.

5.2. Припрема задатка завршног/мастер рада

Задатак мастер рада

Члан 42

Задатком за завршни/мастер рад дефинише се подручје разраде теме и дају потребни подаци и смернице за израду рада.

Задатак мастер рада даје наставник-ментор.

Предшколска установа са којом Школа има закључен уговор и која жели да реши одређени проблем или пројекат из области предшколског васпитања и образовања може да предложи тему завршног мастер рада.

Предаја мастер рада

Члан 43

По завршеној изради мастер рада, студент предаје Одсеку за студентска питања завршни рад од 1. до 15. у месецу. Мастер рад се предаје у четири примерка штампане верзије и једној електронској верзији (CD). Мастер рад се предаје у тврдом повезу. Електронска верзија завршног рада мора бити обликован тако да буде пресликана штампана верзија завршног рада, заједно с насловном страницом, садржајем и припадајућим прилозима.

Одсеку за студентска питања ће, након што утврди да је студент положио све прописане испите и испунио све наставне, финансијске и друге обавезе, по један примерак завршног рада проследити ментору и осталим члановима Комисије.

Саставни делови мастер рада

Члан 44

Мастер рад садржи следеће целине: Увод, Теоријски део, Емпиријски део, Резултати и дискусија, Закључак, Преглед литературе, Прилози.

Члан 45

Мастер рад састоји се од:

- корица завршног рада
- празног листа
- друге унутрашње странице
- сажетка завршног рада
- садржаја
- увода
- разраде теме (теоријски део и експериментални)
- резултати и дискусија
- закључак
- пописа литературе и других извора података који су коришћени у раду
- пописа таблица, графикана, шема, фотографија и др.
- пописа прилога ако постоје.

Изглед корица мастеррада и друге унутрашње странице

Члан 46

Мастер рад се обавезно укоричава у тврде корице.

На корицама се обавезно исписују следећи подаци:

- Назив Школе и лого Школе
- име и презиме студента
- наслов завршног рада
- завршни рад
- Кикинда, година.

Члан 47

Прва унутрашња страница остаје празна.

На другој унутрашњој страници исписују се следећи подаци:

- Назив Школе и лого Школе
- назив студијског програма
- наслов мастер рада
- мастер рада
- име и презиме чланова комисије са њиховим функцијама на левој страни, име и презиме студента и његов број индекса на десној страни, а све у истом нивоу.
- Кикинда, месец, година.

Сажетак рада

Члан 48

Сажетак рада, на српском и енглеском језику, укратко износи преглед, односно садржај целокупне изложене тематике. Сажетак се пише у једном одломку и обухвата највише 200 речи. На крају сажетка наводе се кључне речи у раду (највише пет).

Садржај мастер рада

Члан 49

Садржај рада представља бројчано-текстуални преглед делова и подделова завршног рада помоћу којег је могуће пронаћи странице на којима су ти делови и подделови написани. Наслов "садржај" треба да буде написан великим словима у левом углу на врху странице.

Увод мастер рада

Члан 50

Увод је почетни део мастер рада. Увод треба да уведе читаоца у подручје тематике завршног рада, да га упозна с проблемом и предметом завршног рада, сврхом и циљевима, као и структуром мастеррада. У уводу се не наводе туђи цитати. Увод обавезно садржи задатак мастер рада.

Разрада теме мастер рада (теоријски део и експериментални)

Члан 51

Разрада теме завршног рада је део завршног рада у којем студент треба да разради задату тему која је дефинисана задатком.

Резултати и дискусија

Члан 52

Резултати истраживања део су рада који оправдава смисао спровођења истраживања писања рада. Приказивање резултата захтева јасно разграничавање резултата од њиховог тумачења.

Тумачење резултата је, такође, саставни део главног дела рада. Обично је насловљено као Дискусија, а понекад је испреплетано са резултатима. У приказу

результата бира се један начин приказивања одређеног податка као основни и избегава се вишеструко приказивање и табелама, и речима, и графиконима.

Закључак

Члан 53

Закључак је завршни део мастер рада у коме се на концизан и језгровит начин даје приказ релевантних сазнања, информација, чињеница и ставова који су опширније разрађени у самој разради завршног задатка. Делови закључка формулишу се хронолошки према структури завршног рада. У закључку се не наводе туђи цитати, нити се износе нове информације.

Попис литературе

Члан 54

Попис литературе обухвата све изворе које је студент користио при изради завршног рада, а наводи се на крају рада (после закључка) без броја поглавља. Уређује се абецедним редом презимена аутора, хронолошки за радове истог аутора.

Попис табела, графикона, шема, фотографија и др.

Члан 55

Попис свих табела, графикона, шема, фотографија и др. ставља се на крају рада без нумерисања наслова.

5.3. Техничко уређивање текста завршног рада

Начин писања завршног рада

Члан 56

Завршни рад пише се на српском језику, на папиру А 4 формата, а текст се пише у Times New Roman, ћирилица, фонт величине 12 с једним и по (1,5) редом размака, поравнан с обе стране с маргинама од 30 мм горе, доле и лево и 20 мм десно. За одвајање одломака користи се двоструки размак. Одломци се пишу с увученим првим редом. Наслови поглавља пишу се словима величине 14, а морају бити кратки и јасни и редом нумерисани арапским бројевима. Поглавља могу имати и потпоглавља која се обавезно нумеришу припадајућим бројем нивоа нумерисања.

Пример: 1.

1.1.

1.2.

2.

2.1.

2.1.1.

2.1.2. итд.

Студент у тексту завршног рада обавезно и на уобичајен начин цитира или интерпретира коришћену литературу. Изворе цитираних делова текста наводи се у оквиру текста, а не у фуснотама. Извори се наводе у заградама у скраћеном облику и садрже презиме аутора и годину издања. Целовити подаци о изворима налазе се у попису литературе.

Белешке служе само за додатна појашњења основног текста, а не као позив на коришћену литературу. Белешка се означава на дну странице у континуитету кроз цели рад, арапским бројевима почевши од броја 1.

Коришћење табела, графикона, шема и фотографија

Члан 57

Студент у завршном раду може користити табеле, графиконе, шеме, фотографије и сл.Табеле долазе унутар текста, а нумеришу се у континуитету арапским бројевима (нпр. Табела 1., Табела 2. итд.). Поред броја и назива табеле морају имати извор података. Графикони и др. долазе унутар самог текста, а морају имати број, назив и извор података. Нумеришу се у континуитету арапским бројевима (посебно графикони, посебношеме и др.).

Број и наслов наводи се изнад табеле, графикона, шеме, фотографија и сл. Извори података наводе се испод табела, графикона, фотографија, шема итд.

Коришћење скраћеница

Члан 58

Студент у завршном раду може користити скраћенице. Када се у тексту први пут уводи нека скраћеница потребно ју је објаснити на српском језику и исписати пун назив. Даље се у тексту може користити само скраћеница.

Стране речи за које не постоји одговарајући српски назив или које се нису уврежиле у српском језику потребно је у тексту написати косим словима (италик).

Нумерисање страница

Члан 59

За нумерацију страница користе се арапски бројеви. Прва страница Увода је прва страница од које започиње нумерација. Странице које претходе Уводу завршног рада не нумеришу се.

5.4. Поступак одбране завршног/мастер рада

Члан 60

Извештај о подобности мастер рада за одбрану ментор доставља Одсеку за студентска питања, најкасније у року од 30 дана од пријема рада на читање.

Члан 61

Мастер рад са Извештајем ментора, изузев ако је рад враћен на дораду, ставља се на увид јавности 15 дана. Обавештење о стављању рада на увид јавности објављује се на огласној табли Школе и на сајту Школе. После истека рока из став 1. овог члана, уколико су достављене примедбе у писаној форми, Одсек за студентска питања доставља примедбе ментору, који је дужан да их размотри током одбране рада.

Члан 62

Након протеча рока за увид јавности, ментор у договору са кандидатом и члановима Комисије одређује термин одбране мастер рада и о томе обавештава Одсек за студентска питања, који доставља студенту обавештење о времену и месту јавне одбране мастер рада.

Члан 63

Када ментор закључи да мастер рад није подобан за одбрану (негативан Извештај), позива кандидата да у року од два месеца достави поправљени текст. Одсек за студентска питања обавештава студента о закључку Комисије. Ово обавештење, заједно са примедбама Комисије, доставља се студенту препорученим писмом.

Одбрана мастер рада је јавна, а одржава се у службеним просторијама Школе. Оглашава се на огласној табли Школе најкасније пет дана пре одбране. Током одбране мастер рада студент треба да покаже да је самостално израдио мастер рад на основу кога се могу извести закључци наведени у члану 52 овог Правилника.

Обрана завршног рада може трајати највише 45 минута. Усмено излагање студента може трајати највише 20 минута.

Након што је образложио рад, студент одговара на питања чланова Комисије која треба да буду у вези са задатком завршног рада. Након што је студент одговорио на сва постављена питања, председник Комисије ће замолити студента да привремено напусти просторију, а за то време чланови Комисије ће размотрити усмено излагање студента, његове одговоре на постављена питања и на основу тога утврдити коначну оцену завршног рада.

Студент се поновно позива, а председник Комисије му саопштава резултат одбране мастер рада.

5.5. Оцењивање мастер рада

Члан 64

Завршни/мастер рад оцењује се посебно за израду рада а посебно за усмено излагање-одбрану рада. Комисија је дужна да пре усмене одбране прегледа и оцени мастер рад. Мастер рад се оцењује у складу са студијским програмом и оценама утврђеним Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту. Ако Комисија оцени мастер рад оценом „недовољан“ (5), студенту неће бити дозвољено да приступи усменој одбрани мастер рада. Усмена одбрана мастер рада оцењује се оценама од недовољан (5) до одличан (10). Коначну оцену одбране мастер рада чини просек оцене писаног рада и оцене усмене одбране мастер рада.

Члан 65

Студент коме није дозвољено да приступи усменој одбрани завршног/мастер рада или који није одбранио завршни рад може да затражи избор нове теме у складу са новим задатком.

Члан 66

Датум одбране мастер рада, назив теме, остварени бодови и оцена уписују се у студентов индекс. Индекс потписују сви чланови Комисије. Кад студент не одбрани мастер рад, у индекс се уписује да студент није успео да одбрани предати мастер рад.

5.6. Вођење записника

Члан 67

Подаци о одбрани мастер рада чланови Комисије уносе у Књигу записника о полагању завршног испита на мастер струковним студијама, који потписују сви чланови Комисије. По завршетку одбране мастер рада Комисија доставља попуњену Књигу записника о полагању завршног испита на мастер струковним студијама Одсеку за студентска питања. Записник о одбрани мастер рада се евидентира кроз Матичну књигу студената. Према подацима садржаним у Записнику о одбрани мастер рада Одсек за студентска питања израђује нацрт уверења о завршеним мастер струковним студијама, које се доставља директору Школе на потпис.

Члан 68

Одсек за студентска питања, електронску верзију мастер рада прослеђује Библиотеци Школе на архивирање.

5.7. Завршетак мастер струковних студија

Члан 69

Завршетком мастер струковних студија на студијском програму Струковни мастер васпитач стиче се диплома са струковним називом струковни мастер васпитач (скр. струк. маст. васп.). Уз диплому се издаје и додатак дипломи.

Лицима која су стекла право на диплому из става 1 овог члана а у току студија су положили испите из изборних наставних предмета: Додела диплома се обавља, по правилу на Дан Школе: 04. априла.

2. Списак предмета, наставника-ментора и васпитача-ментора

1. семестар

- Методологија истраживања - др Мирсада Џаферовић
- Холистички приступ у психомоторном развоју предшколског детета - др Ангела Месарош Живков
- Психологија деце са посебним потребама - др Јелена Мићевић Карановић
- Дете и медији - др Љиљана Крнета и др Александар Јоксимовић
- Традиција у пракси предшколског детета - др Милан Мађарев
- Савремени методички правци у предшколском васпитању и образовању - др Данијела Радловић Чубрило

2. семестар

- Активности предшколског детета у природној и друштвеној средини – др Данијела Радловић Чубрило и др Николета Кукучка Стојановић
- Припрема деце са сметњама у развоју за полазак у школу – др Загорка Марков
- Академско писање – др Јелена Мићевић Карановић и мр Србислава Павлов
- Праћење развоја и планирање васпитно-образовног рада за децу са сметњама у развоју – др Загорка Марков
- Кинезитерапија у раду са децом предшколског узраста - др Роса Шапић
- Интермедијалност у књижевним садржајима за децу предшколског узраста – др Тамара Грујић

3. семестар

- Дидактичко – методичке перспективе у пракси рада васпитача - др Миланка Маљковић
- Дечја креативност у свету уметности и културе - др Милорад Степанов
- Академски енглески језик - Тања Бркљач, мастер
- Игра као центар предшколског курикулума - др Драгана Малешевић
- Музичка култура и предшколско дете - др Кристина Плањанин Симић и Гордана Рогановић, мастер
- Системи управљања у образовању - др Јасмина Арсенијевић и др Александар Јоксимовић

4. семестар

Након усвојене теме мастер рада, студент ради студијски пројекат истраживања који мора бити одобрен од стране наставника – ментора.

Студент у оквиру предмета *Стручни истраживачки рад (0+20)* (10 ЕСПБ бодова), обавља истраживање и пише извештај о обављеном истраживању у форми семинарског рада (нацрт/пројекат мастер рада) који треба да одбрани. После

положеног испита из предмета *Стручни истраживачки рад* студент пише *Мастер рад* који садржи резултате из претходног (и поменутог) рада.)
Мастер рад (20 часова)

Предмети и наставници-ментори

Табела 1

предмет	наставник ментор	термин, место консултација и e-mail (као и у терминима датим у Информатору који се односи на радне суботе)
1. Методологија истраживања	др Мирсада Џаферовић	ПОНЕДЕЉАК 11.00 – 13.00 Кабинет број 4 dzaferovic.021@gmail.com
2. Холистички приступ у психомоторном развоју предшколског детета	др Ангела Месарош Живков	ПОНЕДЕЉАК 11.30 - 12.30 УТОРАК 11.00-12.00 Кабинет директора angelamesaros.zivkov@gmail.com
3. Психологија деце са посебним потребама	др Јелена Мићевић Карановић	СРЕДА 9.30 – 9.50 14.00 – 14.40 Кабинет број 8 micevicj@sbb.rs
4. Дете и медији	др Љиљана Крнета и др Александар Јоксимовић	др Љиљана Крнета: ЧЕТВРТАК 9.30 – 10.30 Информатички кабинет ljiljanakrneta@gmail.com <hr/> др Александар Јоксимовић ПЕТАК 14.00 – 15.00 Кабинет број 4 aleksandar_joksimovic@yahoo.com
5. Традиција у пракси предшколског детета	др Милан Мађарев	ЧЕТВРТАК 12.10 – 13.10 Кабинет број 5 mmadjarev@gmail.com
6. Савремени методички правци у предшколском васпитању и образовању	др Данијела Радловић Чубрило	СРЕДА 12.30 – 13.30 Кабинет број 1 daniijela.radloviccubriilo@gmail.com
7. Активности предшколског детета у природној и друштвеној средини	др Данијела Радловић Чубрило и др Николета Кукучка	СРЕДА 12.30 – 13.30 Кабинет број 1 daniijela.radloviccubriilo@gmail.com

	Стојановић	др Николета Кукучка Стојановић радним СУБОТАМА од 9.00 - 10.00 Кабинет број 1 nikoleta.kukuckastojanovic@gmail.com
8. Припрема деце са сметњама у развоју за полазак у школу	др Загорка Марков	ПОНЕДЕЉАК 10.00 – 11.00 Кабинет број 2 zagorka.markov@gmail.com
9. Академско писање	др Јелена Мићевић Карановић и мр Србислава Павлов	др Јелена Мићевић Карановић: СРЕДА 8.50 - 9.50 и 14.00 - 15.00 Кабинет број 8 micevicj@sbb.rs <hr/> мр Србислава Павлов: УТОРАК 8.50 – 9.50 Кабинет број 8 pavlovs@vaspitacka.edu.rs
10. Праћење развоја и планирање васпитно-образовног рада за децу са сметњама у развоју	др Загорка Марков	ПОНЕДЕЉАК 10.00 – 11.00 Кабинет број 2 zagorka.markov@gmail.com
11. Кинезитерапија у раду са децом предшколског узраста	др Роса Шапић	ПЕТАК 16.30 – 17.30 Кабинет број 2 sapidr@gmail.com
12. Интермедијалност у књижевним садржајима за децу предшколског узраста	др Тамара Грујић	ЧЕТВРТАК 14.45 – 15.45 Кабинет број 1 tamaragrujic77@gmail.com
13. Дидактичко – методичке перспективе у пракси рада васпитача	др Миланка Маљковић	ПОНЕДЕЉАК 13.50 -15.50 Кабинет број 8 maljkovicm62@gmail.com
14. Дечја креативност у свету уметности и културе	др Милорад Степанов	СРЕДА 11.00 – 13.00 Кабинет број 5 stepaslikar@gmail.com
15. Академски енглески језик	Тања Бркљач, мастер	СРЕДА 12.00 – 14.00 Кабинет број 8 brkljact@vaspitacka.edu.rs
16. Игра као центар предшколског курикулума	др Драгана Малешевић	СРЕДА 9.30 – 10.30 Кабинет број 1 vsk.dmalesevic@gmail.com
17. Музичка култура и предшколско дете	др Кристина Плањанин	др Кристина Плањанин Симић: ПЕТАК

	Симић и Гордана Рогановић, мастер	8.45 - 9.45 Кабинет број 2 kristina.planjanin.simic@gmail.com <hr/> Гордана Рогановић: УТОРАК 9.40 - 10.40 Кабинет број 2 gordana.roganovic021@gmail.com
18. Системи управљања у образовању	др Јасмина Арсенијевић и др Александар Јоксимовић	др Јасмина Арсенијевић: радним СУБОТАМА Кабинет број 1 arsenijevicjasmina@gmail.com <hr/> др Александар Јоксимовић ПЕТАК 14.00 – 15.00 Кабинет број 4 aleksandar_joksimovic@yahoo.com

Васпитачи-ментори

Списак ће бити накнадно објављен јер их одређује предшколска установа након пријаве теме на захтев Школе.

3. Извод из необјављеног уџбеника Академско писање, ауторки др Јелене Мићевић Карановић, др Ангеле Месарош Живков и мр Србиславе Павлов

AKADEMSKO PISANJE

TEORIJSKE OSNOVE ZA STUDENTE STUDIJSKOG PROGRAMA STRUKOVNI MASTER VASPITAČ

**Autorki: dr Jelene Mićević Karanović, dr Angele Mesaroš Živkov i
mr Srbislave Pavlov**

10. POGLAVLJE KNJIGE: IZRADA MASTER RADA

ZAVRŠNI MASTER RAD – USLOVI, CILJEVI, ISHODI I OSNOVNA STRUKTURA

Prema akreditovanom studijskom programu *Strukovni master vaspitač*, master rad je projekat u kome se rešava problem iz prakse predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Kao završni rad, predstavlja kombinovani teorijsko-istraživački rad studenta, realizuje se u 4. semestru, sa 20 časova i nosi 20 ESPB bodova.

Odbranom završnog rada student stiče naziv *Strukovni master vaspitač*.

Uslov da student pristupi odbrani master rada su svi položeni ispiti predviđeni studijskim programom

Ciljevi su da na osnovu stečenih teorijskih znanja, student teorijski i empirijski istražuje i rešava probleme u praksi vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama, kao i da rezultate naučno-stručno interpretira, saopšti i učini praktično primenljivim.

Očekivani ishodi su da se kod studenata razviju sledeće kompetencije:

- osposobljenost za primenu teorijskih i empirijskih istraživačkih postupaka u oblasti vaspitno-obrazovnog rada sa decom predškolskog uzrasta;
- osposobljenost da prepoznaju, metodološki uobliče, teorijski i empirijski istraže aktuelne probleme vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi;
- razvijanje sposobnosti za kreativno unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama.

Opšti sadržaj master rada se odnosi na istraživački rad studenta u kojem se primenjuju stečena znanja iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja i metodologije istraživanja u vaspitno-obrazovnom radu. Master rad je projekat u kojem se rešava praktični problem iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, a koji je prihvaćen od strane visokoškolske ustanove. Istraživanje u okviru master rada se radi u predškolskoj ustanovi sa kojom visokoškolska ustanova ima ugovor.

Nakon usvojene teme master rada, student radi studijski projekat istraživanja koji mora biti odobren od strane nastavnika – mentora. Nakon toga, student, u okviru predmeta **Stručni istraživački rad** (4. semestar, 20 časova, 10 ESPB bodova), obavlja istraživanje i piše izveštaj o obavljenom istraživanju u formi seminarskog rada (nacrt/projekat master rada) koji treba da odbrani. Posle položenog ispita iz predmeta *Stručni istraživački rad* student piše Master rad koji sadrži rezultate iz prethodnog (i pomenutog) rada.

Master rad sadrži sledeće osnovne celine: Uvod, Teorijski deo, Metodološki deo, Rezultati i diskusija, Zaključak, Pregled literature, Prilozi.

Nakon završenog rada, student u dogovoru i koordinaciji sa nastavnikom-mentorom pristupa javnoj odbrani završnog rada.

Komisija za odbranu master rada sastoji se od tri člana:

- dva člana (mentor i predsednik komisije) su nastavnici koji učestvuju u nastavi na master studijama;
- treći član je predstavnik predškolske ustanove u kojoj kandidat realizuje istraživanje za master rad, a koji ima najmanje završene osnovne strukovne studije (Dokumentacija za akreditaciju studijskog programa Strukovni master vaspitač, 2019).

U okviru dela koji sledi, biće dat pregled sadržaja i strukture:

1. *nacrta – projekta master rada* koji se piše i brani u okviru predmeta *Stručni istraživački rad*, a potom i
2. *završnog master rada*.

NACRT – PROJEKAT MASTER RADA

Nacrt (projekat) master rada bi trebalo uobičajeno da sadrži tri osnovna dela:

1. Teorijski deo;
2. Metodološki i
3. Materijalni deo (Lalović, 2015).

Ipak, uobičajeno je da se napiše i uvod, kao i deo koji sadrži spisak literature koji se koristio pri konstruisanju nacrt (projekta), tako da bi sadržaj trebalo da sadrži sledeća poglavlja (naslove i podnaslove):

Uvod

1. Teorijski deo nacrt

1.1. Formulacija problema

1.2. Definisane osnovnih pojmova i predmeta istraživanja

2. Metodološki deo nacrt

2.1. Izbor opšte metode istraživanja

2.2. Operacionalne definicije varijabli

2.3. Postavljanje ciljeva istraživanja

2.4. Formulacija opštih i posebnih hipoteza istraživanja

2.5. Izbor tehnika za prikupljanje podataka

2.6. Nacrt uzorka

2.7. Plan obrade podataka

2.8. Plan realizacije istraživanja

3. Materijalni deo nacrt (nije obavezan deo)

Literatura

UVODNI DEO NACRTA

Uvodni deo nacrt – projekta (a kasnije i samog master rada) zapravo predstavlja uvod u problem istraživanja. Funkcija uvoda je da čitaocu predstavi teorijsku pozadinu problema istraživanja i da pruži ubedljive argumente za važnost problema i potencijalni doprinos u odabranoj temi. Preporučljivo je (mada ne i nužno) da uvodni deo ima strukturu „levka“, gde se polazi od najopštijih informacija vezanih za problem i kreće ka specifičnim. Takođe, korisno je krenuti od već poznatih informacija, uz postepeno uvođenje nepoznanica. Ovakav pristup je koristan jer je problem istraživanja potrebno staviti u kontekst postojećih znanja, osvrnuti se na nejasnoće i nedoumice i, razmatrajući i poredeći poznate informacije i pitanja na koja je tek potrebno odgovoriti, obrazložiti njegov značaj.

U uvodu se objašnjava tema, cilj, namena, značaj, smisao i potreba proučavanja odabranog problema istraživanja. Iznose se glavne etape rešavanja problema, odnos izabranog problema prema ranijim istraživanjima, obim i granice projektovanog istraživanja. U uvodu se obrazlažu razlozi za izučavanje odabrane teme koji mogu biti praktični, stručni i naučni, i koji su značajni za naučnu oblast u kojoj se realizuju u celini i za pojedina područja odabrane nauke. Razlozi izučavanja problema predstavljaju polaznu tačku istraživanja.

Svaki problem istraživanja pripada nekom teorijskom kontekstu. Zato je značajno da se on postavi i obrazloži teorijskim znanjima, kako bi se locirao u određeni, njemu pripadajući, teorijski kontekst. Polazna osnova za izradu projekta istraživanja je postojeći fond saznanja o problemu kojim student raspolaže. Da bi se taj fond saznanja proširio, neophodno je izučavanje **postojeće literature** koja pripada određenoj naučnoj oblasti i koja omogućuje da se odgovori na pitanje ili da se provere iskazi koji su u neskladu sa istraživačevim uverenjem i nalazima istraživanja. U uvodnom delu treba odgovoriti na sledeća pitanja:

1. **Šta je tema istraživanja (rada)?** (jasno i koncizno definisana) – bolje je odabrati manji problem, a onda se intenzivno njime baviti;
2. **Šta je do sada rečeno u toj oblasti?** – teorijske i empirijske osnove (dosadašnja istraživanja i teorijski nalazi o toj temi);
3. **Šta je novo u našem u odnosu na dosadašnja istraživanja?** (bilo bi dobro da se da originalni doprinos, mada neko istraživanje može i da se ponovi, ali to

treba obrazložiti i jasno istaći šta je to novo u odnosu na dosadašnja istraživanja);

4. **Šta je tu značajno i zanimljivo?** (istraživanje treba smestiti u kontekst savremenog doba pod uticajem duha vremena i treba da bude značajno, a ne trivijalno).

1. TEORIJSKI DEO NACRTA – PROJEKTA

Formulacija problema

Formulacija problema je kritična tačka svakog istraživanja i odnosi se na uočavanje praznine, nejasnoće, teškoće, problema koji treba rešiti. Od istraživača se očekuje prvo da teorijski analizira problem, a zatim i da ga jasno formuliše. Predmet/problem istraživanja može biti svaki element stvarnosti, realne ili imaginativne, koji je od interesa za nas i/ili nauku. U najopštijem smislu, predmet istraživanja u društvenim naukama mogu biti društvene pojave, događaji ili procesi. Problem se može formulisati u vidu pitanja ili iskaza o tome koje su pojave predmet proučavanja.

Definisanje osnovnih pojmova i predmeta istraživanja

Predmetom istraživanja se konkretizuje ono što će biti istraživano. Potrebno je izbegavati uopšteno i neprecizno formulisane predmete istraživanja. Predmetom istraživanja se određuje šta se istražuje, određuje se pojava koja se istražuje. Definisanje predmeta istraživanja znači identifikovanje, određivanje konteksta, situiranje problema istraživanja, jasno razgraničavanje od drugih sličnih problema. Predmet istraživanja može biti: problem, pitanje, aspekt, pojava, proces, stvar, koncepcija i dr.

Predmet se određuje vremenski, prostorno i disciplinarno. Određuje se vreme u toku kog se prati predmet istraživanja i prostor na kome će se pratiti predmetna pojava. Disciplinarno određenje predmeta istraživanja odnosi se na izbor naučne discipline. Određuje se i uža naučna oblast u kojoj se predmet nalazi. Proučavanje pojedinog predmeta istraživanja ponekad zahteva interdisciplinarni pristup.

2. METODOLOŠKI DEO NACRTA – PROJEKTA

Izbor opšte metode istraživanja

Izbor metoda i tehnika istraživanja vrši se na osnovu osobenosti predmeta, cilja, zadataka, hipoteza i varijabli. Utvrđene metode i tehnike daju odgovor na pitanje kako će se proučavati odabrani problem, odnosno kako će pojedine činjenice biti sakupljene (anketiranje, skaliranje, intervjuisanje, testiranje, analiza pedagoške dokumentacije, sociometrijska tehnika, itd.).

Operacionalne definicije promenljivih

Na osnovu postavljenih hipoteza utvrđuju se, klasifikuju i operacionalizuju varijable (*promenljive*) istraživanja. Klasifikacija varijabli se izvodi iz opšte i posebne, zavisne i nezavisne varijable i utvrđuje se njihov odnos. Operacionalizacija varijabli je njihova konačna konkretizacija. Posebno je važno operacionalizovati pojmove koji se odnose na zavisnu varijablu. Potrebno je utvrditi i indikatore varijabli kao vidljive manifestacije.

Postavljanje ciljeva istraživanja

Ciljem istraživanja se definiše opšta namera istraživanja, odnosno željeno stanje na koje su usmerene istraživačke aktivnosti. Ciljem se odgovara na pitanje zašto se stiču saznanja o predmetu istraživanja. Ciljem se izražava svrsishodnost istraživačkog projekta, odnosno jasno određuje šta se istraživačkim projektom želi postići. Aspiracija istraživanja najčešće je okrenuta vaspitno-obrazovnoj praksi, njenom kvalitetnijem naučnom osmišljavanju. Istraživanjem se rešava postavljeni problem istraživanja da bi se ostvario cilj istraživanja.

Karakter istraživanja podrazumeva određivanje vrste istraživanja. Istraživanje može da bude:

- *eksplikativno* ili *deskriptivno*;
- *dijagnostičko* ili *prognostičko*;
- *ekstenzivno* ili *intenzivno*.

Potrebno je utvrditi kako će se istraživač odnositi prema pojavi koju proučava:

- *pasivno*, tj. proučava je bez mešanja u njen tok, ili *aktivno*: *namerno* ili *kontrolisano* izazivajući izvesne pojave (eksperimentalno);
- *longitudinalno* (kada se jedno dete ili grupa dece ispituju u dugom vremenskom periodu) ili *transverzalno* (kada se pravi poprečni presek, odnosno kada se u isto vreme ispituju, na primer, deca različitih uzrasta).

U odnosu na cilj istraživanja koji izražava opštu nameru istraživanja, zadaci istraživanja su uži, operativniji i konkretniji. Zadacima se izražavaju zahtevi u okviru postavljenog cilja istraživanja. Njih je potrebno u istraživanju ostvariti da bi odabrani predmet bio istražen. Broj zadataka istraživanja zavisi od predmeta istraživanja.

Formulacija opštih i posebnih hipoteza istraživanja

Hipoteze su pretpostavke o rešenjima određenog problema. Izvode se iz postojećih teorija, sprovedenih istraživanja ili iskustva istraživača. Hipotezama se iskazuje odnos između varijabli istraživanja, a proizilaze iz formulisanog problema, cilja i zadataka istraživanja. Obično se postavlja jedna opšta hipoteza koja proizilazi iz cilja istraživanja i više posebnih hipoteza koje proizilaze iz zadataka istraživanja. U izveštaju istraživanja svakoj hipotezi odgovara zasebna celina za interpretaciju rezultata istraživanja, posebno naslovljena. Hipoteze se proveravaju činjenicama do kojih se dolazi u istraživanju, pa se nazivaju *radne hipoteze*. Ukoliko se o predmetu hipoteze ne zna mnogo, onda se postavlja *nulta hipoteza*. Zahtevi koji se postavljaju za hipoteze su: da se odnose na predmet istraživanja, da su sazajno vredne, jezički jasne i konkretne, da su zasnovane na dotičnoj teoriji i da su praktično proverljive.

Izbor tehnika za prikupljanje podataka

Potrebno je navesti poreklo instrumenata (samostalno konstruisani, adaptirani za potrebe projekta ili preuzeti od drugog autora), sadržaj instrumenata i odrednicu da se nalaze u prilogu (kasnije u master radu). Ukoliko je predviđeno probno istraživanje, navode se metrijske karakteristike i njihov način utvrđivanja.

Nacrt uzorka

U ovom delu projekta definiše se populacija i uzorak istraživanja. Određuje se vrsta uzorka i opisuje način izbora jedinica uzorka. Struktura uzorka se prikazuje tabelom uzorka. Potrebno je dati informacije o broju ispitanika, polnoj i starosnoj strukturi uzorka. Takođe, preporučljivo je navesti i podatak o vrsti uzorka. Ukoliko se tema rada odnosi na razlike između kategorija ispitanika (npr. polne ili uzrasne razlike), potrebno je navesti i broj ispitanika u tim kategorijama. Informacije o polnoj i starosnoj strukturi moguće je navesti *u tekstu ili tabelarno*, ali ne na oba načina istovremeno (ne ponavljati prikazivanje podataka).

Plan obrade podataka

Ovde je potrebno odrediti kako će prikupljene činjenice biti sređene, kojim načinom i na kojim statističkim nivoima će biti obrađene, analizirane i interpretirane. Uz statističke formule daju se objašnjenja za sve statističke mere i postupke i razlozi za njihovo korišćenje.

Plan realizacije istraživanja

Tok istraživanja obuhvata vreme trajanja svih istraživačkih aktivnosti. Sva organizaciona i tehnička pitanja se konkretizuju. To su materijalni, kadrovski i vremenski uslovi za izvođenje istraživanja. Posebno se razrađuje organizacija rada na terenu i uloga ispitivača (Mićević Karanović, Knežević i Soleša Grijak, 2016).

3. MATERIJALNI DEO NACRTA

Podrazumeva planiranje materijalnih sredstava za realizaciju istraživanja (oprema, instrumenti, terenski rad...) i nije obavezan deo (Lalović, 2015).

LITERATURA

U ovom delu navodi se spisak literature koja se koristila za pisanje nacrtu (projekta) kao i spisak potencijalne literature koja bi se koristila kasnije u radu. Sve što se koristi mora se navesti i u radu i na kraju rada – u spisku literature, a ono što se ne koristi ne sme da se navede (detaljnije u odeljku: APA standardi za citiranje referenci u tekstu i popis literature).

STRUKTURA I SADRŽAJ ZAVRŠNOG MASTER RADA

Sadržaj i strukturu završnog master rada čine sledeći elementi:

NASLOVNA STRANA

OBRASCI SA SAJTA (www.vaspitacka.edu.rs)

APSTRAKT I KLJUČNE REČI NA SRPSKOM

APSTRAKT I KLJUČNE REČI NA ENGLESKOM

SADRŽAJ

UVOD

I TEORIJSKI PRISTUP PROBLEMU

1. (...)

1.1.

1.2.

1.3.

2. (...)

2.1.

2.2.

2.3.

(...)

II METODOLOŠKI PRISTUP PROBLEMU – METOD

1. Problem istraživanja

2. Predmet istraživanja

3. Cilj istraživanja

4. Zadaci istraživanja

5. Hipoteze istraživanja

6. Varijable istraživanja

7. Populacija i uzorak istraživanja

8. Metode, tehnike, instrumenti istraživanja

9. Statistička obrada podataka

III REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA REZULTATA

1.

2.

3.

4.

(...)

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

LITERATURA

PRILOZI

PRILOG 1

PRILOG 2

(...)

U delu koji sledi daćemo kratak prikaz i objašnjenje **sadržaja koji čini strukturu master rada** (*Napomena*: sve što je prethodno obrazloženo u okviru podnaslova: Nacrt – projekat master rada, u delu koji sledi nećemo ponavljati. Podrazumeva se da u pisanju završnog master rada koristite i ta uputstva, kao i sve navedene preporuke za dobro akademsko pisanje, uz poštovanje APA standarda):

- *Naslovna strana;*
- *Obrasci sa sajta;*
- *Rezime na srpskom i engleskom;*
- *Sadržaj;*
- *Uvod;*
- *Teorijski pristup problemu;*
- *Metodološki pristup problemu – metod;*
- *Rezultati istraživanja i interpretacija rezultata;*
- *Zaključna razmatranja;*
- *Literatura;*
- *Prilozi i ilustracije.*

Naslovna strana master rada

Treba da pruži osnovne podatke o autoru, radu i sadrži sledeće elemente:

- *Podaci o školi (Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi);*
- *Naziv teme i naznaka da je to master rad;*
- *Oblast: (...);*
- *Akademski titula, ime i prezime mentora;*
- *Ime i prezime kandidata (sa brojem indeksa);*
- *Mesto, i godina predaje rada.*

Obrasci sa sajta za završni master rad (www.vaspitacka.edu.rs)

Rezime – apstrakt završnog master rada

Na posebnoj listi treba napisati sažetak rada ili rezime (apstrakt). Rezime se prevodi na engleski jezik (*Napomena*: prilikom prevođenja rezimea na engleski jezik izbegavati korišćenje Google Translate i sličnih onlajn servisa za prevođenje, budući da su ovakvi servisi pogodni za prevođenje pojedinih reči, ali prilikom prevođenja tekstova u celini prevod koji se dobija kao rezultat često ne ispunjava gramatičke i stilske standarde akademskog pisanja). U sažetku se veoma koncizno navodi: problem, cilj, metodologija i rezultati istraživanja (150-250 reči). Na kraju rezimea treba navesti ključne reči koje struktuiraju tekst u celini (od 3 do 5 ključnih reči koje ključno određuju i opisuju rad – najčešće su sadržane u samom naslovu).

Sadržaj

Sadržaj je osnovno sredstvo za brzo snalaženje sa radom (ili nekom knjigom), ali i sredstvo za predstavljanje strukture rada (izveštaja). Sadržaj treba predstaviti na način da osigura dve osnovne funkcije: da bude pregledan i sistematičan (da pruža uvid u strukturu rada i da daje mogućnost brzog nalaženja pojedinačnih informacija).

Uvod

Cilj uvoda je da preliminarno upozna čitaoca sa temom koja se obrađuje. Uvod treba da bude kratak, jezgrovit, jasan, informativan i interesantan. Mišljenja o sadržaju uvoda nisu do kraja usaglašena. Većina autora se slaže da uvod treba da sadrži okvirno određenje problema i određenje područja (predmeta) istraživanja. Uvod treba da bude napisan na jednoj do dve stranice.

Teorijski pristup problemu

Teorijska razmatranja su jasno istrađnuta u naslovima i podnaslovima i odnose se na navođenje teorijskih nalaza i obradu teme (radom u biblioteci ili elektronskom pretragom značajnih baza podataka (PRILOG 1: Linkovi domaćih najčešće korišćenih internet servisa, elektronske baze podataka i elektronsko pretraživanje).

Delovi u okviru teorijskog dela treba da budu jasno i pregledno podeljeni naslovima i podnaslovima, a rad ne treba prenatrpavati velikim brojem naslova i podnaslova.

Teorijska analiza problema istraživanja podrazumeva odgovore na pitanja kako su tom problemu pristupila ranija istraživanja, koji metodološki postupak je primenjen, koji su rezultati dobijeni, koja pitanja su ostala otvorena. Istraživač treba da analizira, ocenjuje i sintetizuje sve informacije i saznanja koja se odnose na problem koji istražuje.

Metodološki pristup problemu – metod

U metodološkom delu (metod) navode se:

- *problem i predmet istraživanja* – problem se obično formuliše u formi pitanja, a istraživanje je zapravo odgovor na postavljeno pitanje. Predmet je širi okvir ili teorijski kontekst u koji je problem prirodno smešten.
- *formulisanje ciljeva, zadataka i hipoteza istraživanja* (hipoteza je pretpostavljeni odgovor na postavljeno pitanje, tj. na formulisani problem istraživanja);
- *metod istraživanja* (treba obrazložiti zašto je izabran baš taj, određeni metod istraživanja);
- *tehnike istraživanja* (koje tehnike istraživanja su korišćene i zašto; ponekad je potrebno navesti metrijske karakteristike instrumenata);
- *definisanje populacije i uzorka istraživanja* (na kojem uzorku je istraživanje obavljeno i na koju populaciju se zaključci žele uopštiti);
- *navođenje statističkih tehnika i postupaka* koji su u istraživanju korišćeni (npr. za deskriptivnu analizu: aritmetička sredina i standardna devijacija; za testiranje hipoteza: t-test i koeficijent korelacije i dr.).

Rezultati istraživanja i interpretacija rezultata

Ovo je najobimniji deo izveštaja i podrazumeva sistematski prikaz i analizu dobijenih rezultata istraživanja. Prilikom prikaza rezultata istraživanja najvažnije je:

- dobijene rezultate (podatke) dovesti u vezu sa hipotezom (odnosno hipotezama istraživanja);
- ustanoviti da li ih oni potvrđuju ili opovrgavaju;
- dovesti dobijene podatke u vezu sa podacima sličnih istraživanja;
- dobijene podatke i zaključke dovesti u vezu sa teorijom.

Istraživanje je jedinstven deduktivno-induktivni proces. Dedukcijom iz teorije formulišemo problem i postavljamo hipoteze istraživanja. Indukcijom na osnovu prikupljenih podataka verifikujemo hipotezu.

Zaključna razmatranja

Obično zauzimaju jednu do dve stranice. Zahtev je da se na jasan i krajnje koncizan način odgovori na postavljeni problem istraživanja. U zaključcima se potvrđuju ili odbacuju postavljene hipoteze. Može se ukazati na potrebu za drugim istraživanjima ili ukazati na praktične koristi od dobijenih rezultata (praktična primena rezultata istraživanja).

Literatura

Navodi se sva citirana i korišćena literatura (po abecednom (ili azbučnom) redu prezimena autora).

Prilozi

Uobičajeno je da se kao prilozi daju:

- korišćeni instrumenti (npr. upitnici, skale, protokoli);
- tabele sa preglednim prikazom rezultata, sheme, dijagrami i sl.

Svaki prilog koji se navodi u naučnom ili stručnom radu treba da ima redni broj, naslov, izvor.

Ilustracije

Kao ilustracije najčešće se koriste tabele, grafikoni, dijagrami, fotografije, sheme, slike, a cilj im je da na sažet i očigledan način predstave pojavu koja se deskriptivno obrađuje. Svaka ilustracija koja se koristi u radu treba da ima svoj redni broj, naziv i izvor (ako je preuzeta) (Lalović, 2015).

LITERATURA KORIŠĆENA U OVOM POGLAVLJU:

- Dokumentacija za akreditaciju studijskog programa: Strukovni master vaspitač (2019). Kikinda: VŠSSOV.
- Lalović, Z. (2015). *Metodologija naučno-istraživačkog rada sa osnovama statistike*. Pristupljeno: 15.12.2015. Dostupno: http://www.fmstivat.me/predavanja4god/Methodologija_naucno_istrazivackog_rada_ZL.pdf
- Mićević Karanović, J., Knežević J. I Soleša Grijak, Đ. (2016). *Psihologija ometenih u razvoju: priručnik za studente specijalističkih studija na modulu za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje*. Kikinda: VŠSSOV.
- www.vaspitacka.edu.rs

PREPORUČENA LITERATURA KORIŠĆENA U OVOM POGLAVLJU:

- Pravilnici i obrasci sa sajta Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi koji se odnose na master strukovne studije.